

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНО-ЕКОНОМІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра лісового та садово-паркового господарства
Управління лісового та мисливського господарства у Херсонській
області Державне спеціалізоване лісозахисне підприємство
«Херсонлісозахист»
Державне підприємство «Степовий ім. В.М. Виноградова філіал УкрНДІЛГА»

Матеріали IV-ої Всеукраїнської науково-практичної конференції
здобувачів вищої освіти та молодих учених

«Наукові читання імені В.М. Виноградова»

26-27 травня 2022 року, м. Херсон

Херсон – 2022

«Наукові читання імені В.М. Виноградова»: Матеріали IV-ої Всеукраїнської науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти та молодих учених. 26–27 травня 2022 року – Херсон: 2022. 92 с.

В збірку увійшли матеріали з питань методики викладання у вищій школі, екології рослин та природно-заповідної справи, теоретичних і прикладних аспектів інтродукції рослин, сучасних напрямків садово-паркового господарства, захисту рослин, дендрології, лісовідновлення, агролісомеліорації, фітомеліорації, лісівництва та лісознавства.

Відповідальні за випуск: Лаврись В.Ю.

Збірник підготовлено з оригіналів доповідей без літературного редагування. Всі матеріали представлені в авторській редакції, редколегія не несе відповідальності за недостовірність представленої авторами інформації.

Херсонський державний аграрно-економічний університет, 2022

Оргкомітет конференції

Кирилов Ю.Є.	Голова оргкомітету ректор Херсонського державного аграрно-економічного університету
Члени оргкомітету:	
Бойко П.М.	кандидат біологічних наук, доцент, декан факультету рибного господарства та природокористування ХДАЕУ
Бойко Т.О.	кандидат біологічних наук, доцент кафедри лісового та садово-паркового господарства ХДАЕУ
Дементьева О.І.	кандидат сільськогосподарських наук, в.о. зав. кафедри лісового та садово-паркового господарства ХДАЕУ
Семенюк С.К.	кандидат біологічних наук, доцент кафедри лісового та садово-паркового господарства ХДАЕУ
Котовська Ю.С.	асистент кафедри лісового та садово-паркового господарства ХДАЕУ
Лаврись В.Ю.	асистент кафедри лісового та садово-паркового господарства ХДАЕУ
Дворна А.В.	асистент кафедри лісового та садово-паркового господарства ХДАЕУ

ЗМІСТ

I. ІСТОРИЧНІ АСПЕКТИ РЕГІОНАЛЬНИХ ПРИРОДНИЧИХ ДОСЛІДЖЕНЬ.

<i>Дементьєва О.І. Бойко Т.О. Бойко П.М.</i> Проблеми радикальної обрізки дерев у міських агломераціях і майбутні шляхи вирішення	7
---	---

II. ЛІСІВНИЦТВО ТА ЛІСОЗНАВСТВО.

<i>Воротинський О. Г., Токарева О. В.</i> Контрольовані пали як захід з профілактики лісових пожеж в зоні Полісся	11
<i>Карпович М.С.</i> вплив факторів навколишнього середовища на розвиток соснового шовкопряда (<i>Dendrolimus pini</i> L.)	13
<i>Кичилюк О.В., Лукашевич Е.Ю.</i> Вплив повноти на біометричні показники дерев бархату амурського	17
<i>Кобець О.В., Румянцев М.Г., Лук'янець В.А., Мусієнко С.І.</i> Стан природних дубових молодняків ДП «Харківська ЛНДС» після проведення лісовідновних рубок групово-поступовим способом	20
<i>Левченко В.Б., Ганжалюк Т.С., Ткаченко М. В.</i> Вивчення динаміки лісоутворюючих порід під впливом змін клімату та лісових пожеж в умовах Перганського природоохоронного науково-дослідного відділення Поліського природного заповідника	24
<i>Семенюк С.К., Шейгас І.М., Гулик І.Т.</i> Перспективи досліджень ресурсних елементів мисливського господарства Степової природної зони України	29
<i>Шейгас І.М., Гулик І.Т., Семенюк С.К.</i> Визначення фактичної та оптимальної чисельності диких ратичних мисливських тварин в Україні	32

III. ЛІСОВІДТВОРЕННЯ, АГРОЛІСОМЕЛІОРАЦІЯ, ФІТОМЕЛІОРАЦІЯ.

<i>Висоцька Н. Ю., Румянцев М. Г., Ющик В. С., Юрченко В. А.</i> Досвід державних лісогосподарських підприємств Луганської області щодо заліснення згарищ	35
<i>Кичилюк О.В., Гордійчук А.О.</i> Відтворення лісу в Кримнівському лісництві ДП СЛАП «Камінь-Каширськагроліс»	38

IV. ДЕНДРОЛОГІЯ ТА ДЕНДРОПРОЕКТУВАННЯ.

<i>Бойко Т.О., Лаврись В.Ю., Мотузна О.Є.</i> Малопоширені деревні рослини Херсонської області та перспективи їх впровадження у об'єкти озеленення	42
<i>Даниленко О. М., Румянцев М. Г., Ющик В. С., Тарнопільський П. Б.</i> Особливості росту та стану культур дуба звичайного, створених за різною технологією сіяннями із закритою та відкритою кореневою системою, в ДП «Харківська ЛНДС»	49

V. ЗАХИСТ РОСЛИН.

<i>Голуб С.М., Голуб В.О.</i> Особливості захисту <i>Quercus robur</i> від <i>Microsphaera alphitoides</i> в лісових культурах	54
<i>Горновська С.В., Броун І.В.</i> Особливості біології та шкідливості кравчика-головача <i>Lethrus apterus</i> Laxm. (Coleoptera, Scarabaeidae) в Лівобережному Степу України	57
<i>Румянцев М. Г., Даниленко О. М., Ющик В. С.</i> Вплив універсального комплексного добрива «Master» на біометричні показники та масу однорічних сіянців дуба звичайного із закритою кореневою системою в ДП «Харківська ЛНДС»	60
<i>Шевченко А. А., Котовська Ю.С.</i> Специфіка боротьби зі шкідниками троянд, при вирощуванні на зріз	63

VI. СУЧАСНІ НАПРЯМКИ ЛАНДШАФТНОГО ДИЗАЙНУ.

<i>Кузьменко Д.О., Лаврись В.Ю.</i> Види та особливості вирощування рослин у контейнері	66
<i>Кузьменко Д.О., Котовська Ю.С.</i> Підбір асортименту гарноквітучих рослин блакитного та жовтого кольору для арнаментного квітника	69
<i>Мотузна О.Є., Дворна А.В.</i> Сучасні напрямки ландшафтного дизайну	71
<i>Мотузна О.Є., Котовська Ю.С.</i> Догляд за газонами у дендропарках	73

VII. ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ ПРИРОДНО-РЕСУРСНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ХЕРСОНЩИНИ.

<i>Стратічук Н. В.</i> Оцінка природно-рекреаційного потенціалу Херсонської області	75
---	----

<i>Шевченко А.А., Дворна А.В.</i> Зелена економіка – основа використання природно-ресурсного потенціалу України та Херсонської області	80
--	----

VIII. МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ У ВИЩІЙ ШКОЛІ.

<i>Кімейчук І. В.</i> Діагностування рівня успішності та громадської самосвідомості здобувачів першого курсу освітньої програми «Лісове господарство» Білоцерківського БНАУ	85
<i>Хрик В. М.</i> Зміст професійної підготовки майбутніх фахівців лісового господарства	89

ВІДТВОРЕННЯ ЛІСУ В КРИМНІВСЬКОМУ ЛІСНИЦТВІ ДП СЛАП «КАМІНЬ-КАШИРСЬКАГРОЛІС»

КИЧИЛЮК О.В.

к.с.-г.н., доцент

ГОРДІЙЧУК А.О.²

здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти

Волинський національний університет імені Лесі Українки, м. Луцьк, Україна

Відповідно до указу Президента України за № 228/2021 від 7 червня 2021 р. «Про деякі заходи щодо збереження та відтворення лісів» [1], з 2021 року була започаткована реалізація екологічної ініціативи «Масштабне заліснення України», основна увага якої прикута до питань лісовідновлення та лісорозведення. Вирішення цієї проблеми неможливе без узагальнення місцевого досвіду створення лісових культур (накопиченого на лісогосподарських підприємствах). Саме вивченню місцевого досвіду лісовідновлення у ДП СЛАП «Камінь-Каширськагроліс» на базі Кримнівського лісництва і присвячені ці тези.

Зведені відомості фонду відтворення лісів Кримнівського лісництва ДП СЛАП «Камінь-Каширськагроліс» за останні 4 роки були вибрані з Книги лісових культур [2] та Книги природного поновлення [3] цього лісництва. За цими відомостями лісовідновлення було здійснено на площі 247,2 га; лісорозведення не здійснювалось зовсім у зв'язку із відсутністю нових площ для заліснення, які б були передані підприємству відповідно чинного законодавства.

Лісовідновлення здійснювалось трьома способами (рис. 1): створенням лісових культур (на долю яких припадає 25 % 4-річного фонду лісовідновлення), сприянням природному поновленню (55 %) та природним поновленням без заходів сприяння (20 %). Наведене співвідношення варіює за роками: сприяння природному поновленню переважало у 2018-2019 рр., а у 2020-2021 рр. суттєво пішло на спад (його доля зменшилась до 20 %). Натомість, у 2021 році зросла доля лісових культур та самостійного природного поновлення (до 40 %).

Лісокультурний фонд Кримнівського лісництва за останні 4 роки становить 61,4 га [2]. Переважаючим типом лісорослинних умов лісокультурного фонду є субори (76 %): свіжі (B_2) – 46 % та вологі (B_3) – 30 %. На бори припадає 15 %, із них на свіжі бори (A_2) – 13 %, на сухі – 2 %. Лише 9 % припадає на вологі судіброви (C_3).

Таким чином, оскільки ґрунтові умови представлені переважно бідними типами лісорослинних умов, головною лісотвірною породою має бути сосна звичайна, на окремих ділянках з більш родючими ґрунтами (ТЛУ C_3 – 9 %) у якості супутньої породи можна вводити дуб звичайний.

² Науковий керівник – Кичиліук Олександр Володимирович, к.с.-г.н., доцент

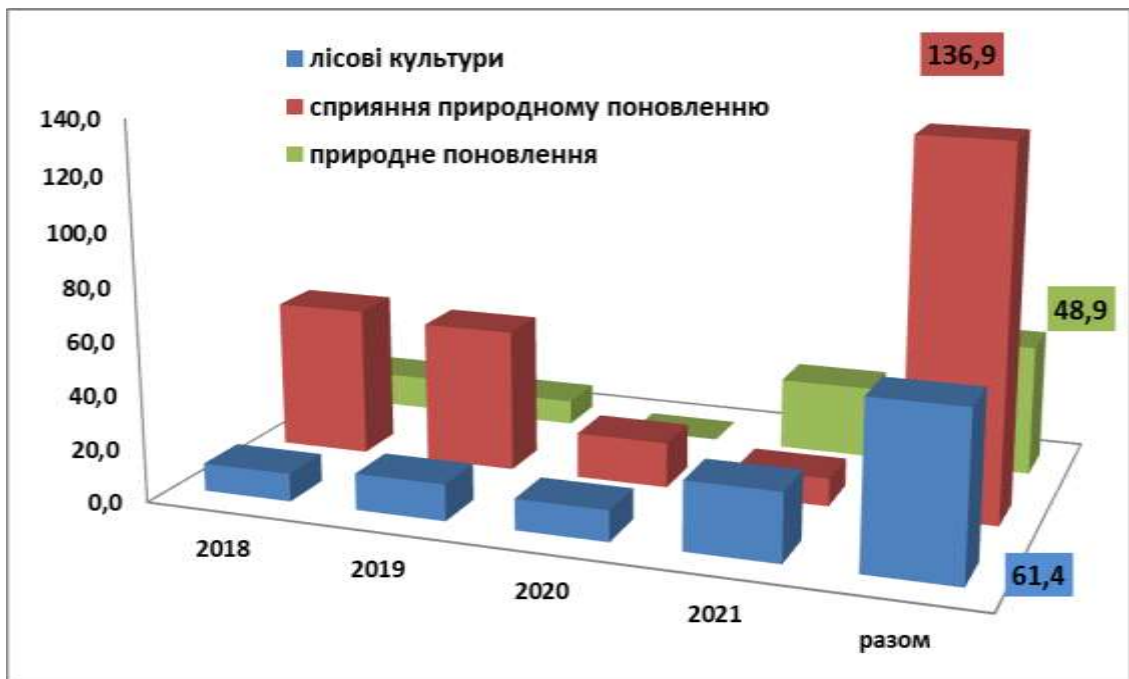

Рис. 1. – Динаміка та сумарні площі фонду відновлення лісу Кримнівського лісництва за способами відтворення

Аналіз лісокультурного фонду [2] засвідчив, що головною породою на 100 % ділянок є сосна звичайна. У якості супутніх порід найчастіше застосовують березу повислу (25 %), рідше дуб звичайний (3 %). Ялину європейську, яблуню, грушу та дуб червоний висаджували у порівняно невеликій кількості (сумарна доля їх участі в лісових культурах сосни – до 1 %).

Таким чином, підсумовуючи співвідношення типів лісорослинних умов та висаджених деревних порід, можна стверджувати, що лісові культури створюють на типологічній основі, що позитивно характеризує діяльність лісництва.

Фонд сприяння природному поновленню Кримнівського лісництва ДП СЛАП «Камінь-Каширськагроліс» за останні 4 роки становить 136,9 га [3].

Переважаючим типом лісорослинних умов фонду сприяння природному поновленню є субори (68 %): свіжі (B_2) – 47 % та вологі (B_3) – 21 %. На сугруди припадає 19 %, із них найбільше на вологі сугруди (C_3) – 14 %. Лише 13 % фонду сприяння природному поновленню припадає на бідні умови – сухі та свіжі бори (A_{1-2}). Таким чином, сприяння природному поновленню застосовується у більш родючих умовах, порівняно з лісокультурним фондом; однак загалом лісорослинні умови відносяться до відносно бідних, а тому основною породою, на яку ведеться господарство, також є сосна звичайна.

Основним заходом сприяння природному поновленню, який застосовується у Кримнівському лісництві є досаджування головних порід. Аналіз видового складу висаджених порід, здійснений на основі Книги природного поновлення Кримнівського лісництва ДП СЛАП «Камінь-

Каширська агроліс» за 2018-2021 роки [3], дозволив встановити, що 82 % висаджених рослин – сосна звичайна, ще 15 % – береза повисла. На долю інших деревних порід (модрина європейська, дуб звичайний, дуб червоний, ялина європейська, яблуня, груша) разом припадає лише 3 % від загальної кількості.

Таким чином, підсумовуючи співвідношення типів лісорослинних умов та висаджених деревних порід, можна стверджувати, що сприяння природному поновленню здійснюють на типологічній основі, що позитивно характеризує діяльність лісництва.

Фонд природного поновлення Кримнівського лісництва ДП СЛАП «Камінь-Каширська агроліс» без спеціальних заходів сприяння за останні 4 роки становить 48,9 га [3].

Переважаючим типом лісорослинних умов ділянок, залишених під природне поновлення, є сугруди (89 %), а також вологі і перезволожені типи умов, які в сумі складають 95 % площ фонду природного поновлення. Таким чином, природне поновлення застосовується у перезвожених та відносно родючих умовах, а тому основною породою, на яку тут орієнтується господарство, є вільха чорна. На долю сприятливих для сосни типів лісорослинних умов загалом припадає лише 7 % площі.

Аналіз самотійного природного поновлення за породним складом, дозволив встановити, що на долю вільхи чорної припадає 91 %, що цілком співвідносно з 95 % вологих та перезвожених умов.

На долю сосни припадає лише 2 %, тоді як сприятливих для неї умов було не менше 7 %; відповідно, решта припадає на долю берези.

Таким чином, за останні чотири роки у Кримнівському лісництві ДП СЛАП «Камінь-Каширська агроліс» створено 61,4 га лісових культур; здійснено сприяння природному поновленню лісу на площі 136,9 га; фонд природного поновлення без спеціальних заходів сприяння становить 48,9 га.

Аналіз лісокультурного фонду за типами лісорослинних умов та за головними породами засвідчив, що лісові культури створюють на типологічній основі. Це позитивно характеризує лісокультурну діяльність лісництва.

Також у лісництві накопичений досвід та відпрацьовані технології сприяння природному поновленню вільхи чорної і сосни звичайної.

Природне поновлення вільхи чорної у відповідних їй типах лісорослинних умов є успішним і, як правило, не потребує додаткових заходів сприяння.

Природне поновлення сосни відбувається на задовільному рівні і, як правило, потребує заходів сприяння природному поновленню, зокрема часткового досаджування головної породи в місцях, де її поновлення не відбулось або було заглушене другорядними деревними породами.

Список використаних джерел

1. Указ Президента України «Про деякі заходи щодо збереження та відтворення лісів» № 228/2021 від 7 червня 2021 року [Електронний ресурс] / Президент України. Джерело : Офіц. інтернет-представництво Президента України. URL : <https://www.president.gov.ua/documents/2282021-39089>
2. Книга лісових культур Кримнівського лісництва ДП СЛАП «Камінь-Каширськагроліс» за 2018-2021 роки.
3. Книга природного поновлення Кримнівського лісництва ДП СЛАП «Камінь-Каширськагроліс» за 2018-2021 роки.